

Η ιστορία των ξωτικών

Εδώ και χιλιάδες χρόνια τα **ξωτικά** παίζουν σημαντικό ρόλο στην παράδοση των ανθρώπων παγκοσμίως και αναφέρονται σε αστικούς θρύλους, καθώς και σε πολλά βιβλία ή ταινίες. Παρουσιάζονται πάντα με διαφορετικό τρόπο, είτε ως κοντά, μικρά σκανδαλιάρικα πλάσματα με μυτερά αυτιά, είτε ως σοφή, αγέραστη φυλή που κατέχει υπερφυσικές δυνάμεις. Πάντα όμως, το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η **μαγεία**. Είναι αγαπητά πλάσματα από μικρούς και μεγάλους, ανεξάρτητα από το τι ρόλο έχουν- καλό ή κακό – και έχουν παρεισφρήσει σημαντικά στη μεταμοντέρνα κουλτούρα μας.

Η πιο γνωστή εμφάνιση και αναφορά των ξωτικών, είναι αυτή στις χριστουγεννιάτικες ιστορίες. Ποια είναι όμως η πραγματική προέλευσή τους; Τι συνέβαλλε στο να γίνουν τόσο διαδεδομένοι χαρακτήρες στις παιδικές ιστορίες; Είναι πραγματικά όντα ή απλά προϊόν μυθοπλασίας;

Η μαγευτική ιστορία τους ξεκινάει αιώνες πριν, και σχετίζεται με τον γερμανικό παγανισμό. Τα ξωτικά, αρχικά θεωρούνταν πλάσματα του φωτός και ότι κατοικούσαν στα ουράνια. Ήταν μικρόσωμα πλάσματα που έμοιαζαν με νάνους, αρσενικά ή θηλυκά, αγέραστα και αθάνατα που διέθεταν μαγικές δυνάμεις. Αργότερα, ο κόσμος πίστευε ότι ζούσαν στη γη κρυμμένα σε δάση και πηγές, χρησιμοποιώντας τις μαγικές τους ικανότητες μόνο για να επηρεάζουν τα οράματα και τα βιώματα των ανθρώπων. Επίσης, τα ξωτικά και οι νεράιδες σχετίζονται σημαντικά με το μανιτάρι “Amanita Muscaria” ή αλλιώς στα ελληνικά Αμανίτης Μυγοκτόνος, ένα μαγικό μανιτάρι που συχνά θεωρείτο ότι κατοικούνταν από φανταστικά πλάσματα.

Ένας ακόμα παγανιστικός λαός ήταν οι **Σκανδιναβοί**, που πίστευαν ότι υπήρχαν οικόσιτα νάνοι-ξωτικά τα οποία προστάτευαν τα σπίτια των ανθρώπων από κάθε τι σατανικό. Αν τους φερόσουν καλά, θα έκαναν και αυτά το ίδιο, αν όμως τους φερόσουν άσχημα, θα σε εξαπατούσαν κάνοντάς σου φάρσες. Παρόλο που τα συγκεκριμένα ξωτικά ήταν **αγαθά**, πολύ εύκολα μπορούσαν να γίνουν **μοχθηρά**. Μερικές φορές διασκέδαζαν με το να κάθονται στο κεφάλι των ανθρώπων όταν κοιμούνται και να τους γεμίζουν τα όνειρα με εφιάλτες καθώς και να τους μπλέκουν τα μαλλιά, να τους ξινίζουν το γάλα και να τους κλέβουν τα λουκάνικα ως τιμωρία. Επίσης, πολλοί πίστευαν ότι αν αφήσεις το βράδυ στο κατώφλι του σπιτιού σου ένα μπωλ με πόριτζ τα ξωτικά θα χαίρονταν πολύ. Υπάρχουν ακόμη και κάποιοι που παρουσίαζαν τα ξωτικά ως κανίβαλους καλικάτζαρους. Η αντιμετώπιση όμως των νάνων-ξωτικών στηριζόταν περισσότερο στο αν κάποιος θα ήταν **καλός** ή **κακός**.

Από τα μέσα του 1800 ο σκοπός των ξωτικών αποκαλύφθηκε ξανά από τους **Σκανδιναβούς**, διαφορετικός όμως αυτή τη φορά. Μπορεί βέβαια χαρακτηριστικό των ξωτικών να ήταν και πάλι η μαγεία, η θέση τους όμως ήταν διαφορετική. Πολλοί Σκανδιναβοί συγγραφείς τους παρουσίαζαν ως βοηθούς του **Father Christmas (Santa Claus)**, του γνωστού σε όλους μας **Άγιου Βασίλη**. Επίσης, ενώ η εξωτερική τους εμφάνιση έμεινε ίδια, μετονομάστηκαν σε ξωτικά των Χριστουγέννων ή σκέτο ξωτικά. Σκοπός τους ήταν να βοηθούν τον **Άγιο Βασίλη** να κατασκευάζει τα παιχνίδια, να προετοιμάζουν τους τaráνδους, να κρατάνε μυστική την τοποθεσία του χωριού του **Άι Βασίλη** και τέλος, να διατηρούν σε τάξη την λίστα με τα καλά και τα κακά παιδιά. Πέρα από αυτά τα καθήκοντα, θεωρείται ότι λειτουργούν και ως μυστικοί πράκτορες του Άι Βασίλη, καθώς λίγες μέρες πριν τα **Χριστούγεννα** παρακολουθούν την συμπεριφορά των παιδιών και σημειώνουν ποιοι θα μπουν στη λίστα των κακών παιδιών και θα πάρουν αντί για δώρο κάρβουνο ή κλαδιά!

Πολλοί πιστεύουν ότι τα ξωτικά του **Άι Βασίλη** είναι 13, ενώ άλλοι πιστεύουν ότι είναι 6. Στον δυτικό κόσμο έχουν τα εξής ονόματα και καθήκοντα :

1. ALABASTER SNOWBALL (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΤΑΣ)

2. BUSHY EVERGREEN (ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ ΤΩΝ ΜΑΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΠΟΥ ΦΤΙΑΧΝΟΥΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ)

3. PEPPER MINSTIX (ΦΡΟΥΡΟΣ ΤΟΥ ΜΥΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙ ΒΑΣΙΛΗ)

4. SHINNY UPATREE (ΠΑΛΙΟΣ ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΑΙ ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΙ Ο ΣΥΝΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΣΤΗ ΛΑΠΩΝΙΑ)

5. SUGARPLUM MARY (ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΛΥΚΩΝ ΚΑΙ ΒΟΗΘΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΟΥ ΑΙ ΒΑΣΙΛΗ)

6. WUNORSE OPENSLAE (ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ ΤΟΥ ΕΛΚΗΘΡΟΥ ΤΟΥ ΆΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ ΤΩΝ ΤΑΡΑΝΔΩΝ)

Πηγή:

<https://www.thedailyowl.gr/elves-story/>

Τα ξωτικά των Χριστουγέννων

Art by Jenny Nyström

Στην Ελλάδα, η έννοια των ξωτικών των Χριστουγέννων συχνά συγχέεται με αυτή των καλικαντζάρων. Όμως, όπως θα δείτε, έχουν αρκετές διαφορές.

Η χρήση της λέξης «elf» στα παλαιά αγγλικά, δηλώνει την πονηρή και παιχνιδιάρικη διάθεση των ξωτικών. Η αγγλική λέξη elf προέρχεται από το (παλιό) αγγλικό ælf ή elf. Η λέξη συνδυάστηκε για να φτιάξει τη λέξη ælfadl, δηλαδή εφιάλτης, και ælfsogoða, λόξυγκας, βάσανα που πιστεύεται ότι προκαλούνταν από τα ξωτικά.

Τα ξωτικά, κανονικά, είναι δημιουργία του γερμανικού παγανισμού που πίστευε ότι ήταν πλάσματα του φωτός και ζούσαν στους ουρανούς. Τα ξωτικά μάς είναι γνωστά ως μικροσκοπικά πλάσματα που μοιάζουν με νάνους και έχουν μυτερά αυτιά. Είναι νεανικά, αλλά και αθάνατα, με μαγικές δυνάμεις που επηρεάζουν τη ματιά μας. Η όψη τους σε σχέση με την ηλικία τους μάς θυμίζει παιδιά που αργούν να μεγαλώσουν. Συνήθως ζουν σε υπόγειες κατοικίες, δάση, πηγές και πηγάδια. Κανείς δεν ξέρει όμως με σιγουριά πού μένουν, γιατί το κρατάνε μυστικό. Κάποιοι, λανθασμένα, πίστευαν ότι είναι τρολλ ή κανίβαλοι.

Στο αμερικανικό και καναδικό φολκλόρ, το ξωτικό των Χριστουγέννων είναι ένα υποδεέστερο ξωτικό που ζει μαζί με τον Άγιο Βασίλη στον Βόρειο Πόλο. Το ξωτικό αυτό συχνά απεικονίζεται με πράσινη ή κόκκινη φορεσιά, έχει μεγάλα, μυτερά αυτιά και μυτερό καπέλο ή σκουφί. Φαίνεται ντυμένο φτωχά για το παγωμένο μέρος όπου ζει, σε σχέση με το αφεντικό του. Και αυτό ίσως υπονοεί ότι τα ξωτικά δουλεύουν συνήθως μέσα, ενώ ο Άγιος έξω.

Τα ξωτικά είναι διαφορετικά σε πολλές χώρες. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, λέγονταν «lutins». Κάτι σαν τα Leprechauns, χωρίς τα ιρλανδικά στερεότυπα. Στις Σκανδιναβικές χώρες, τα ξωτικά θεωρούνται «nisse» και όχι «elves», έχουν γενειάδα και φορούν απλά κόκκινα ρούχα. Μοιάζουν, δηλαδή, αρκετά με τους νάνους του κήπου. Οι Σκανδιναβοί πίστευαν ότι αυτοί οι νάνοι προστάτευαν το σπίτι από το κακό. Αν ήσουν καλός μαζί τους, τότε ήταν και τα ξωτικά καλά μαζί σου. Αν ήσουν κακός, τότε άρχιζαν να «παίζουν» μαζί σου. Αν και αυτοί οι νάνοι ήταν γενικά καλοκάγαθοι, μπορούσαν να γίνουν ιδιαίτερα κακοί. Ένα από τα συνήθη κόλπα τους ήταν να κάθονται πάνω στο κεφάλι σου και να σου δημιουργούν εφιάλτες την ώρα του ύπνου, να κάνουν το γάλα ξινό ή να σου κλέβουν τα λουκάνικα. Για παράδειγμα, η γερμανική λέξη «Albtraum» σημαίνει εφιάλτης ή όνειρο του ξωτικού. Πιο παλιά, αυτή η λέξη σήμαινε και πίεση του ξωτικού. Γι' αυτό και ο κόσμος συνήθιζε να αφήνει ένα πιάτο χυλού έξω από την πόρτα του σπιτιού, ώστε τα ξωτικά να είναι πάντα χαρούμενα. Σήμερα, εξαιτίας αυτών των παραδειγμάτων, τα ξωτικά έχουν συνδεθεί με τα χριστουγεννιάτικα σύμβολα, για να θυμίζουν στα παιδιά να φέρονται καλά. Καλλιτέχνες όπως οι Hansen και Jenny Nyström ολοκλήρωσαν την εικόνα των nisse για μας.

Art by Jenny Nystrom

Γύρω στα μέσα του 1800, αποκαλύφθηκε ο πραγματικός ρόλος των ξωτικών από τους Σκανδιναβούς: να βοηθούν τον Άγιο Βασίλη. Αυτό ήταν το πιο συχνό θέμα των πιο διάσημων Σκανδιναβών συγγραφέων της εποχής. Εκείνη την εποχή, τα χριστουγεννιάτικα έθιμα και οι εορτασμοί ξανακέρδισαν έδαφος και φήμη, και

συγγραφείς όπως οι Thule, Torlius, Rydberg σχεδίασαν τα ξωτικά ως άτακτους, αλλά πιστούς βοηθούς του Άγιου. Τότε λοιπόν, ξεκίνησαν να λέγονται **ξωτικά των Χριστουγέννων** ή απλά **ξωτικά**, αντί για nisse.

Τα ξωτικά κάνουν ξαφνικές εμφανίσεις πριν τα Χριστούγεννα, για να δουν αν τα παιδιά συμπεριφέρονται καλά και ακούνε τους γονείς τους. Είναι, δηλαδή, κάτι σαν μυστικοί πράκτορες του Άγιου που του μεταφέρουν όλα όσα ακούνε και βλέπουν. Κι αν βρουν και το δικό σας όνομα στην «άτακτη» λίστα, αλλοίμονο σας!

Κάποιοι λένε ότι ο Άγιος Βασίλης είχε 6 ξωτικά-βοηθούς, ενώ άλλοι 13. Τα ονόματα ξωτικών των Χριστουγέννων σύμφωνα με το Ισλανδικό φολκλόρ είναι: Baggalutur, Bjalmans barnid, Bjalminn sjalfur, Bitahaengir, Frodusleikir, Laekjaraegir, Raudur, Redda, Sledda, Steingrimur, Syrjusleikir, Tifill και Tuttur.

Ενώ, τα πιο διάσημα ονόματα ξωτικών-βοηθών που προέρχονται από τη δύση είναι τα εξής:

- Alabaster Snowball (Διαχειριστής της Naughty & Nice list)
- Bushy Evergreen (Εφευρέτης της μαγικής παιχνιδομηχανής)
- Pepper Minstix (Φύλακας του μυστικού χωριού του Άγιου Βασίλη)
- Shinny Upatree (Ο πιο παλιός φίλος του Άγιου Βασίλη και συνιδρυτής του χωριού στη Λαπωνία)
- Sugarplum Mary (Επικεφαλής των γλυκών κερασμάτων, γνωστή και ως Mary Christmas. Βοηθός της Mrs Claus στην κουζίνα)
- Wunorse Openslae (Σχεδιαστής και φροντιστής του μαγικού έλκηθρου. Φροντίζει και τους τάρανδους και λέγεται ότι οι τάρανδοί του πιάνουν ταχύτητες μεγαλύτερη από τα φωτάκια στο δέντρο)

Τα βλέπουμε πρώτη φορά στη λογοτεχνία από τη Louisa May Alcott, συγγραφέα των Little Women, το 1850. Το βιβλίο που έγραψε είχε τον τίτλο **Christmas Elves**, αλλά δεν εκδόθηκε ποτέ. Η εικόνα των ξωτικών που δουλεύουν στο εργαστήρι έγινε γνωστή σε όλο τον κόσμο από το πιο επιτυχημένο αμερικάνικο περιοδικό της εποχής, το **Godey's Lady's Book**. Η εικονογράφηση στο εξώφυλλο για το τεύχος των Χριστουγέννων του 1873, έδειχνε τον Άγιο Βασίλη περικυκλωμένο από παιχνίδια και ξωτικά, με τη λεζάντα «Εδώ παίρνουμε μια ιδέα για τις προετοιμασίες που γίνονται, για να προμηθευτούν με παιχνίδια τα παιδιά για τα Χριστούγεννα».

1958 Jolly Old Santa Claus Softcover Book

Εκείνη την εποχή, το Godey's αποτέλεσε μια τεράστια επιρροή για τη γέννηση των χριστουγεννιάτικων παραδόσεων, καθώς και του Thanksgiving, έχοντας δείξει στον κόσμο την πρώτη εικόνα ενός σύγχρονου χριστουγεννιάτικου δέντρου στο εξώφυλλο του τεύχους του 1850. Ανάλογη αναγνώριση δέχτηκε και το έργο του Edward Eggleston, **The House of Santa Claus, a Christmas Fairy Show for Sunday Schools** το 1876.

Ο Valentine D'Arcy Sheldon, επίσης, παρουσιάζει στο βιβλίο του για παιδιά, **The Christmas Tree Elf**, την ιστορία του πώς ο Άγιος Βασίλης γνώρισε τα ξωτικά του. Μας γνωρίζει τον Blink το ξωτικό, που φέρνει κοντά στον Άγιο τα ξωτικά και σώζει τα Χριστούγεννα, σβήνοντας ένα χριστουγεννιάτικο δέντρο από τη φωτιά.

Από την άλλη, ο Άγιος Βασίλης εμφανίζεται πιο παλιά, αναδυόμενος στο αμερικανικό φολκλόρ από τις αρχές του 17ου αιώνα, επηρεασμένος από την ιστορική φιγούρα του St. Nicholas, και παίρνοντας χαρακτηριστικά από πολλές ευρωπαϊκές, χριστουγεννιάτικες παραδόσεις. Η σύνδεση των ξωτικών των Χριστουγέννων με τα δώρα είχε γίνει από το πρώτο μισό του 19ου με τον Tomte στη Σουηδία και τον Nisse στη Δανία, καθώς και ο ίδιος ο St. Nicholas παίρνει τον χαρακτηρισμό του ξωτικού στο βιβλίο του Clement Clarke Moore, ***A Visit from St. Nicholas*** (1823). Επίσης, σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να πούμε ότι οι διαφορετικοί Άγιοι Βασίληδες έχουν και διαφορετικούς βοηθούς ανά περιοχή και παράδοση. Δεν έχουν όλοι μικρά ξωτικά. Αλλά αυτό δεν θα το αναλύσουμε τώρα.

Μετά, ήρθε η δεκαετία του '60 και ο Hermey, το απροσάρμοστο ξωτικό, από την ταινία **Rudolph the Red-Nosed Reindeer**. Ο Hermey ονειρευόταν να ακολουθήσει το δικό του μονοπάτι, την οδοντιατρική, και έφυγε από τον Βόρειο Πόλο για να κυνηγήσει το όνειρό του. Ο Hermey ήταν το πιο διάσημο σύγχρονο ξωτικό για δεκαετίες, μέχρι να εμφανιστεί ο Will Ferrell το 2003 με το καλοκάγαθο και γιγαντιαίο ξωτικό, Buddy. Η ταινία **Elf** είναι πλέον μιούζικαλ του Broadway και μία νέα κλασική ταινία Χριστουγέννων. Επίσης, η Disney έφτιαξε δύο short films, το **Santa's Workshop** το 1932, και το **Prep & Landing** το 2009, τα οποία περιλαμβάνουν το θέμα των ξωτικών. Αλλά για τα παιδιά, ή έστω για αυτά που έχουν τώρα μεγαλώσει, η έννοια του ξωτικού δεν είναι ούτε ο Hermey, ούτε ο Buddy. Αυτό είναι το **Elf on a Shelf**, το πιο επιτυχημένο spin-off ενός παιδικού βιβλίου του 2005, μία κούκλα, η οποία συνήθιζε να κάθεται κάπου στο σπίτι και να... κουνιέται κατά τη διάρκεια της νύχτας, πείθοντας έτσι τα παιδιά για τις μαγικές της ικανότητες.

Σήμερα, δεν έχουν ισχύ οι μύθοι περί ξωτικών και naughty lists. Τα μπισκότα (cookies) που αφήνουμε στο τζάκι, τα αφήνουμε επίσης και στον υπολογιστή μας. Πώς θα ξέρει ο Άγιος Βασίλης, ο St. Nicholas και οι υπόλοιποι τι να σου φέρουν για δώρο, αν δεν έχουν δει τι ψάχνεις στο ίντερνετ; Το ξωτικό του 2017 βρίσκεται πια στα δεδομένα μας. Καλή τύχη, Άγιε Βασίλη!

Πηγή:

<https://www.willowisps.gr/main/-/1/12/2017>

Οι Καλικάντζαροι

Μην ξεχνάμε τους βοηθούς του Αι-Βασίλη τα λεγόμενα ξωτικά αυτά τα μυστήρια πλάσματα καλόβουλα και κακόβουλα ως και πονηρά σκανταλιάρικα τα οποία κυριαρχούν στις Λαογραφίες και στην Ιστορία των Μύθων κυρίως των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς.

Είναι δαιμονικά όντα, που κατά τη λαϊκή αντίληψη, έρχονται στη γη και ενοχλούν κατά τις νύχτες τους ανθρώπους, από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι τα λεγόμενα Θεοφάνεια στις 6 Ιανουαρίου.

Λένε ότι το Δωδεκαήμερο (από τις 25 Δεκεμβρίου τα Χριστούγεννα, έως τις 5 Ιανουαρίου) κάθε νύχτα κυκλοφορούν οι Καλικάντζαροι στους δρόμους και στα σπιτικά.

Κατά τους λαογραφικούς μύθους οι καλικάντζαροι, έρχονται κάτω από τη γη, όπου ολόκληρο το χρόνο, προσπαθούν με τσεκούρια, πριόνια κ.α. να κόψουν το δέντρο που βαστάει τη γη. Προσπαθούν και κόβουν όλο τον χρόνο μέχρι που έχει μείνει πολύ λίγο ακόμα για να πετύχουν τον σκοπό τους, αλλά τότε έρχονται τα Χριστούγεννα και λένε "χάιστε να πάμε πάνω στη γη και θα πέσει μοναχό του". Ο λαός μας τους βλέπει σαν κάτι μαυριδερά, ψηλά και ξερακιανά όντα που χορεύουνε και σαлтаπηδούνε . Είναι μαυριδεροί και κακομούτσουνοι με διάφορα σωματικά ελαττώματα . Δεν κόβουν ποτέ τα νύχια τους και γι' αυτό είναι μεγάλα σαν τσαμπιά και πολύ βρώμικα . Φορούν σκουφιά από γουρουνότριχες και τα ρούχα τους ότι φορούν είναι κουρέλια.

Ανεβαίνουν λοιπόν πάνω στη γη και τα Θεοφάνεια που γυρίζουν, βλέπουν το δέντρο ολάκερο, ακέραιο, άκοπο και σαστισμένοι κατεβαίνουν πάλι κάτω στην υποχθόνια γη. Και πάλι κόβουν και πάλι έρχονται τα Χριστούγεννα, και όλο απ' την αρχή ξανά μέχρι να καταφέρουν να ρίξουν το δέντρο που κρατάει αιώνες τώρα την γη και δίνει την γνώση στα πλάσματα που ζουν απάνω της.

Οι καλικάντζαροι είναι πειραχτήρια – περισσότερο πειράζουν τις γυναίκες – και φοβεροί ζημιάρηδες . Είναι ακόμη μεγάλοι πεινάλες και λιχούδηδες με ιδιαίτερη προτίμηση στα μελωμένα χριστουγεννιάτικα γλυκά . Τους αρέσουν οι καυγάδες και τσακώνονται πολύ μεταξύ τους .

Καθένας από τους καλικαντζαραίους αναφέρεται πως έχει κι από ένα κουσούρι: Κουτσοί, στραβοί, μονόματοι, μονοπόδαροι, στραβοπόδαροι, στραβοχέρηδες, ξεπλατισμένοι. Κοντολογίς όλα τα κουσούρια τα βρίσκεις πάνω τους.

Επίσης, μεταξύ τους είναι διχόγνωμοι, φιλόνικοι και έτσι δεν μπορούν να κάνουν μέχρι το τέλος καμιά δουλειά κι όλα τα αφήνουν στη μέση, γι' αυτό δεν μπορούν να κάνουν κακό και στους ανθρώπους, αν και έχουν μεγάλη επιθυμία. Μερικοί καλικάντζαροι είναι μαυριδεροί, με κόκκινα μάτια, τραγίσια πόδια, χέρια σαν της μαϊμούς και με τριχωτό όλο τους το σώμα. Ίσως να είναι και κακίες αυτές που λέγονται μεταξύ τους.

Πολλά από τα κουσούρια αυτά τα βλέπουμε όμως και στον επάνω κόσμο που κατοικεί στην γη σε πολλά πλάσματα και κυρίως σε πολλούς ανθρώπους.

Παλιά λεγόταν πως την παραμονή των Χριστουγέννων, έρχονται απ' έξω απ' το χωριό και περιμένουν να σμίξει η μέρα με τη νύχτα για να μπουν μέσα. Είναι κακά και πονηρά όντα, μα δεν μπορούν να βλάψουν τους ανθρώπους και κυρίως τους αγνούς αυτών που η σκέψη τους ξεχώριζε και ήταν καθαροί, γι αυτό και παλιές γυναίκες στα χωριά ακόμα τα περιπαίζουν και τα βρίζουν και τα λένε σταχτοπόδηδες, σταχτιάδες, κατουρλήδες κ.λ.π. Έρχονται τις νύχτες του δωδεκαήμερου και μπαίνουν στα σπίτια από τις καπνοδόχους, για υπό και τα τζάκια εκείνες τις μέρες είναι αναμμένα και έχουν πολύ φωτιά, γιατί τη φωτιά τα σκαρκατσούλια όπως αλλιώς τα αναφέρουν την φοβούνται πολύ.

Αν καμιά φορά μπει κάποιο σκαρκατζούλι στο σπίτι οι νοικοκυρές το κυνηγάνε με πυρωμένα δαυλιά. Λένε πως μερικοί από τους καλικάντζαρους έχουν στη ράχη τους από φυσικού τους μια κούνια αγκαθερή και σ' αυτήν βάζουν όσα παιδιά αρπάζουν και τα κουνούν για να ματώνουν τα παιδιά από τ' αγκάθια και να πίνουν αυτοί το αίμα τους. Συνήθως δεν αφήνουν μαλλί πάνω στη ρόκα οι νοικοκυρές αυτές τις μέρες, γιατί οι κατουρλήδες έρχονται και προσπαθούν να γνέσουν κι αυτοί το στρίβουν, το πετάνε, το μπερδεύουν κι έτσι το μαλλί είναι για πέταμα και όχι για πλέξιμο.

Αλλοίμονο έλεγαν σε κείνον που θα πρέπει να βγει τη νύχτα και να πάει σε μακρινή δουλειά κυρίως έξω απ' το χωριό εννοούσαν. Γιατί μαζί με τους καλικατζάρους ανέβαιναν κάτω από την γη και πολλά κακά πνεύματα κυρίως αυτά που ένιωθαν αδικημένα και θέλανε να εκδικηθούν και να βλάψουν τους ζωντανούς.

Τα πνεύματα αυτά παρουσιάζονται μπροστά τους με διάφορες μορφές για να τον εκφοβίσουν ή να τον βλάψουν με κάθε τρόπο.

Όταν έψηναν οι νοικοκυρές τηγανίτες ή άλλα σκευάσματα στο τηγάνι από αλεύρι, οι καλικάντζαροι ανέβαιναν στην καπνοδόχο και άπλωναν το χέρι τους ως κάτω στην εστία (γιατί μπορούσαν να απλώνουν και να μακραίνουν τα χέρια τους και τα πόδια τους όσο ήθελαν) και ζητούσαν ή βουτούσαν ότι υπήρχε στο τηγάνι ή στη θράκα.

Αλλά η πιο προσφιλή τροφή για τους καλικάντζαρους ήταν το χοιρινό κρέας και κυρίως το λίπος του (το πάχος), το οποίο όταν ψηνόταν και έπεφτε στην ανθρακιά, σκορπούσε μια πολύ ευώδη και πολύ ευάρεστη κνίσσα (μυρωδιά, κάτι τσιγαρισμένο).

Γι' αυτό οι νοικοκυραίοι στο χωριό, σκέπαζαν το χοιρινό με σπαράγγια. Το σπαράγγι όταν είναι βλαρό είναι πολύ νόστιμο και τρώγεται, όταν όμως παλιουρώσει γίνεται πολύ σκληρό σαν αγκαθωτός θάμνος και γι' αυτό το σκέπαζαν μ' αυτές το χοιρινό για να μην πλησιάζουν οι καλικάντζαροι. Με σπαράγγια επίσης σκέπαζαν και τα λουκάνικα και οτιδήποτε είχαν ετοιμάσει που είχε σαν πρώτη ύλη το χοιρινό.

Κατά τα Χριστιανικά έθιμα, όταν ερχόταν η ημέρα του "Σταυρού" και περνούσαν οι ιερείς και αγίαζαν τα σπίτια, οι καλικάντζαροι έτρεχαν να φύγουν όπου να ναι μακριά φωνάζοντας:

Φεύγετε να φεύγουμε
έφτασε ό τουρλόπαπας
με την αγιαστούρα του
Ο παπάς με αγιασμό
οι χωριανοί με το "θερμό"

Με την αναχώρηση των καλικάντζαρων, η στάχτη από το τζάκι μαζεύεται και το τζάκι καθαρίζεται καλά. Η στάχτη πετιέται σε μέρος που δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κανένα άλλο λόγο (αλσιίβα, λίπασμα κ.λ.π.) Επίσης καθαρίζονται και τα κόπρια των ζώων από τα κατώγια και οι άνθρωποι πλένονται, το εικονοστάσι καθαρίζεται, αλλάζει το νερό στο καντήλι κ.λ.π. γιατί οι σταχτοπάτηδες πέρα από τα προβλήματα που έχουν προξενήσει στους νοικοκυραίους πίστευαν πως έχουν μαγαρίσει και όλους τους χώρους.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑ

Ο καθένας από τους καλικάντζαρους έχει και κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που τον κάνει να ξεχωρίζει . Από αυτό το χαρακτηριστικό ο λαός μας τους έδωσε και τα ονόματά τους . Είναι ως επί το πλείστον λέξεις σύνθετες και αστείες.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΜΑΛΑΓΑΝΑΣ

Ο Μαλαγάνας θέλει πολύ προσοχή γιατί ξεγελάει τα παιδιά με γλυκόλογα και έτσι καταφέρνει να τους παίρνει τα γλυκά και τα κεράσματα.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΤΡΙΚΛΟΠΟΔΗΣ

Ο Τρικλοπόδης έχει χταποδίσιο χέρι που το χώνει παντού και σκουντουφλάνε πάνω του οι άνθρωποι . Του αρέσει πολύ να μπερδεύει τις κλωστές από το πλεχτό της γιαγιάς.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΠΛΑΝΗΤΑΡΟΣ

Ο Πλανήταρος πλανεύει τους ανθρώπους γιατί μπορεί να μεταμορφώνεται σε ζώο ή σε κουβάρι έως και να τους σαγηνέψει και να τους λωλάνει.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΜΑΛΑΠΕΡΔΑΣ

Του Μαλαπέρδα του αρέσει να κατουράει και στα φαγητά την ώρα που μαγειρεύονται. Να κοιτά κάτω από τις φούστες κ.α. Γι' αυτό όσες νοικοκυρές τον ξέρουν φροντίζουν να κλείνουν καλά το καπάκι της κατσαρόλας τους και να προσέχουν που κάθονται.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΜΑΓΑΡΑΣ

Ο Μαγάρας έχει μια κοιλιά σαν τούμπανο και αφήνει βρομερά αέρια πάνω στα φαγητά των ανθρώπων και έχει πολύ άσχημη και αβάσταχτη μυρωδιά.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΒΑΤΡΑΚΟΥΚΟΣ

Ο Βατρακούκος είναι θεόρατος και ολόιδιος βάτραχος, πολύ τρομαχτικός και βουτηγμένος στα λασπόνερα.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΚΑΤΑΧΑΝΑΣ – ΠΕΡΙΔΡΟΜΟΣ

Ο Καταχανάς τρώει διαρκώς και τα πάντα . Ρεύετε και βρομάει απαίσια.

Ο Περίδρομος είναι ο άλλος φαταούλας της παρέας. Αυτοί οι δυο πάνε μαζί και τρώνε ότι βρίσκουν λαίμαργα και ακατάπαυστα.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΚΟΥΛΟΧΕΡΗΣ

Ο Κουλοχέρης είναι σαραβαλιασμένος, μ' ένα χέρι κοντό κι ένα μακρύ , κι όλο μπερδεύεται και πέφτει κάτω και δεν μπορεί να κάνει τίποτα σωστά.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΠΑΡΩΡΙΤΗΣ

Ο Παρωρίτης έχει μύτη σαν προβοσκίδα και πολύ μαλακή . Εμφανίζεται λίγη ώρα πριν λαλήσει ο πετεινός , αξημέρωτα , κι έχει μανία να παίρνει τις φωνές των ανθρώπων όταν τρομάζουν στον ύπνο τους.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΓΟΥΡΛΟΣ

Ο Γουρλός έχει τα μάτια του τεράστια σαν αυγά και πεταμένα έξω . Φυσικά δεν του ξεφεύγει τίποτα και βλέπει τα πάντα και από μέσα και απ' έξω.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΚΟΨΟΜΕΣΙΤΗΣ

Ο Κοψομεσίτης είναι κουτσός και καμπούρης και πιο πολύ απ' όλους τους άλλους καλικάντζαρους του αρέσουν οι τηγανίτες με το μέλι.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΣΤΑΒΟΛΑΙΜΗΣ

Το χαρακτηριστικό του Στραβολαίμη είναι ότι στριφογυρνάει διαρκώς σαν σβούρα το κεφάλι του.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΚΟΨΑΧΕΙΛΗΣ

Του Κοψαχείλη τα δόντια είναι τεράστια και κρέμονται έξω από τα χείλη του . Του αρέσει να κοροϊδεύει τους παπάδες και γι' αυτό φορά συνήθως ένα ψεύτικο καλυμμαύκι.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΚΩΛΟΒΕΛΟΝΗΣ

Ο Κωλοβελόνης είναι μακρύς σαν μακαρόνι κι έτσι μπορεί εύκολα να περνάει από τις κλειδαρότρυπες κι από τις τρύπες του κόσκινου . Είναι ιδιαίτερα σβέλτος και γρήγορος στις κινήσεις του . Λένε πως ίσως ο Κωλοβελόνης να έχει ουρά που καταλήγει σε βέλος σαν του δράκου.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΜΑΝΤΡΑΚΟΥΚΟΣ

Μαντρακούκος ή Πρώτος ή Κουτσός .

Αυτός ο αρχικαλικάντζαρος την ημέρα κρύβεται στις μάντρες και τη νύχτα βγαίνει και πειράζει τις γυναίκες που περπατούν στο δρόμο . Είναι κοντόχοντρος , τραγοπόδαρος , καραφλός , ασχημομούρης , πιο πολύ απ' τους άλλους και πολύ επικίνδυνος ότι του λάχει στο μυαλό το κάνει.

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΠΑΓΑΝΟΣ

Παγανός ή Πρώτος ή Μεγάλος .

Η αφεντιά του είναι ο κουτσός . Λένε μάλιστα πως τον κούτσανε μια κλωτσιά από το γαϊδούρι της Μάρως , μιας χωριατοπούλας που την κυνηγούσε κάποτε ο Παγανός για να την κάνει γυναίκα του , αλλά αυτή κρύφτηκε στα σακιά με το αλεύρι που είχε φορτωμένα στο γαϊδούρι της και κατάφερε να του ξεφύγει . Ο Παγανός έτρεξε μανιασμένος κοντά στο γαϊδούρι και την έψαχνε . Το ζωντανό τότε τρόμαξε τόσο πολύ που άρχισε να κλωτσάει . Μια δυνατή φαίνεται πως έφαγε ο Παγανός και σακατεύτηκε . Ο Παγανός λατρεύει τη στάχτη και γι' αυτό τρυπώνει από τις καμινάδες . Φοβάται όμως πιο πολύ απ' όλους τους Καλικάντζαρους τη φωτιά και γι' αυτό οι νοικοκύρηδες φροντίζουν να μη σβήσει κατά τη διάρκεια του δωδεκαήμερου . Ρίχνουν μάλιστα και αλάτι που κάνει θόρυβο όταν πέσει στη φωτιά , για να τον τρομάξουν ακόμα περισσότερο .

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ ΚΑΤΣΙΚΟΠΟΔΑΡΟΣ

Κατσιοπόδαρος ή Κατσιποδιάρης ή Μέγας Καλικάντζαρος .

Η μεγαλειότητά του είναι φαλακρός και κασιδιάρης κι έχει ένα κατσικίσιο ποδάρι . Είναι κακορίζικος , ελεεινός και γρουσούζης . Όπου βάλει το κατσικίσιο του ποδάρι φέρνει καταστροφή .

ΑΡΧΑΙΟΙ ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ (i)

Λένε πως η αρχή των μύθων που είναι σχετικοί με τους καλικάντζαρους βρίσκεται στα πολύ παλιά χρόνια . Οι Αρχαίοι πίστευαν πως οι ψυχές σαν έβρισκαν την πόρτα του Άδη ανοιχτή, ανέβαιναν στον απάνω κόσμο και τριγύριζαν παντού χωρίς έλεγχο και περιορισμούς .

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ (ii)

Οι Βυζαντινοί, γιόρταζαν το Δωδεκαήμερο με μουσικές, τραγούδια και μασκαρέματα . Οι άνθρωποι, έχοντας κρυμμένα τα πρόσωπά τους, έκαναν με πολύ θάρρος και χωρίς ντροπή ότι ήθελαν . Πείραζαν τους ανθρώπους στους δρόμους, έμπαιναν απρόσκλητοι σε ξένα σπίτια κι αναστάτωναν τους νοικοκύρηδες, ζητούσαν λουκάνικα και γλυκά για να γλιτώσουν απ' αυτούς έκλειναν πόρτες και παράθυρα .

Οι μασκαρεμένοι όμως έβρισκαν πάντα κάποιους τρόπους να εισβάλλουν στα ξένα σπίτια, ακόμα κι από τις καμινάδες . Κι όλα αυτά για δώδεκα μέρες, ως την παραμονή των Φώτων, οπότε με το Μεγάλο Αγιασμό όλα σταματούσαν κι οι άνθρωποι ησύχαζαν .

Με το πέρασμα του χρόνου όλα αυτά τα παράξενα φερσίματα, τα μασκαρέματα και οι φόβοι των ανθρώπων έμειναν ζωντανά στη μνήμη του λαού μας κι η πλούσια φαντασία του γέννησε σιγά σιγά τα μικρά, αλαφροϊσκιωτα πλάσματα που τα ονόμασε καλικάντζαρους ή παγανά από την αρχαιότητα που έχει τις ρίζες του στις παγανιστικές εορτές επίσης τους έλεγαν ή καλιοντζήδες ή τσιλικρωτά...

Από τα Χριστούγεννα ως τα Φώτα έβαζαν άλλοτε στο τζάκι δώδεκα αδράχτια για να τα βλέπουν οι καλικάντζαροι να μη κατεβαίνουν από την καπνοδόχο. Οι πιστοί στις παραδόσεις από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι τα Θεοφάνεια που φεύγουν οι καλικάντζαροι, δεν τρώνε ελιές, φασόλια και σύκα για να μην κάνουν καλογήρους.

Μην ξεχνάμε όμως πως ξεκινήσαμε να μιλάμε για ξωτικά και στην αρχαία μυθολογία. Είναι κυρίαρχα σε όλες τις εποχές.

α ξωτικά της Ισλανδίας ήταν τα πιο φημισμένα κατά τους καιρούς εκείνους. Λεγόταν πως εκεί συγκεντρωνόντουσαν οι περισσότερες γενιές ξωτικών και από εκεί ήταν το μεγάλο πέρασμα τους στον άλλον κόσμο.

Σύμφωνα με τους μύθους της Σκανδιναβικής χερσονήσου, τα ξωτικά του φωτός και του σκότους βγήκαν από το πτώμα του γίγαντα Ιμίρ. Τα καλά, φωτεινά ξωτικά κατοικούν στον αέρα, ενώ τα κακά, τα λεγόμενα σκοτεινά

ξωτικά τριγυρίζουν στο σκοτάδι. Στην Ισλανδία, υπάρχει μια άλλη εκδοχή που τα συνδέει με την γέννηση των πνευμάτων αυτών.

Οι μύθοι αναφέρουν τα ονόματα από τους πρωτοπλάστους αλλά σε μια διαφορετική εκδοχή η οποία λέει: Μια μέρα η Εύα (μετά την πτώση) πήγε στο ποτάμι για να πλύνει τα παιδιά της. Τότε άκουσε την φωνή του Θεού να την καλεί. Τότε γεμάτη άγχος και ντροπή ξεχώρισε όσα παιδιά δεν είχαν πλυθεί και τα έκρυψε στο κοντινό δάσος. Ο Θεός την ρώτησε αν είχε δίπλα της όλα τα παιδιά της κι εκείνη απάντησε καταφατικά. Εκείνος τότε είπε ότι όλα τα κρυμμένα παιδιά θα ζούσαν πλέον στα δάση και θα ονομάζονταν ξωτικά και νεράιδες. Από τότε η φυλή αυτή ζει στο λυκόφως των δασών.

Σε αυτόν τον λαό υπάρχουν κι άλλες φυλές που είναι η φυλή του Χουλντού, οι νάνοι.

Οι νάνοι κατά την λαογραφία των Ισλανδών και των σκανδιναβών εμφανίζονται σε καταρράκτες, σε εγκαταλειμμένα δικαστήρια και εκκλησίες.

Μια άλλη φυλή είναι και οι Χουλντρε, οι όμορφες νεράιδες που έχουν το χάρισμα να τραγουδούν πολύ ωραία, όμως έχουν ένα ελάττωμα. Μερικές από αυτές έχουν ουρά αγελάδας! Ενώ άλλες είναι πολύ όμορφες αλλά από πίσω είναι κούφιας σαν μια κουφάλα δέντρου τα δε ξωτικά της Ισλανδίας λένε οι παραδόσεις και οι μύθοι τους ότι ζουν στα δάση και στις σπηλιές και βοηθούσαν πάντα τους χαμένους κυνηγούς να βρουν το δρόμο τους.

Κατά το χειμερινό Ηλιοστάσιο και κυρίως το δωδεκαήμερο των Χριστουγέννων τα ξωτικά βοηθούν στην

ανάπλαση του νέου έτους με δικά τους έθιμα και δεήσεις σε αρχαίους και ίσους θεούς στα μάτια όλων, τίμιους ώστε η φύση να μην διαταραχθεί σε κανέναν κόσμο και σε κανένα σύμπαν. Συνήθως αυτές τις μέρες βρίσκονται σε σπήλαια αόρατα πλέον στα μάτια των ανθρώπων. Μόνο οι φύλακες και οι κυνηγοί επιτρέπεται να είναι στα δάση ως προστάτες κατά των σκοτεινών ξωτικών και καλικάτζάρων. Με το νέο έτος ετοιμάζουν την ανάπλαση της μητέρας φύσης για τον ερχομό της άνοιξης και την έξοδο τους στους κόσμους που τους σέβονται και χρειάζονται την βοήθεια τους.

Όλες αυτές οι ιστορίες προέρχονται από τις λαογραφίες που κρατά ο κόσμος μακριά από τις πόλεις και τον υλικό κόσμο. Είναι η ιστορία που έγιναν μύθοι στο χάσμα των αιώνων που έχουμε μάθει να μην πιστεύουμε. Προύχοντες της νέας εποχής που σαν νέοι καλικάτζαροι μαζί με τις σκοτεινές δυνάμεις τους, μαζί με τα κουσούρια τους, μας έχουν στερήσει αυτήν την χαμένη γνώση και το πραγματικό νόημα που φέρνει το δέντρο της γνώσης και της κατανόησης όλων.

Πηγή:

https://siriusanews.blogspot.com/2016/12/blog-post_42.html